

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2028
(skrajne daty)
Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Podstawy dydaktyki
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Społecznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Pedagogiki
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok, 6 semestr
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr hab. Wojciech Walat, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Wojciech Walat, prof. UR dr Krystian Tuczyński

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
6	15	15	-	-	-	-	-	-	2

1.2. Sposób realizacji zajęć

- ☒ zajęcia w formie tradycyjnej
☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): egzamin**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Wymagana wiedza z zakresu następujących przedmiotów: wprowadzenie do psychologii, pedagogika, psychologia rozwoju człowieka, psychologia poznawcza.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C1	Świadomość roli wykształcenia ogólnego i zawodowego w rozumieniu świata i kierowaniu sobą, projektowaniu własnego rozwoju osobistego i zawodowego.
C2	Znajomość ogólnych prawidłowości procesu nauczania – uczenia się i ich praktycznych zastosowań w planowaniu, realizacji oraz ewaluacji procesu kształcenia.
C3	Sprawne posługiwanie się warsztatem pojęciowym dydaktyki oraz rozumienie związków między różnymi elementami teorii kształcenia.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do standardu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Zna i rozumie usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych.	C.W1	K_W30
EK_02	Zna i rozumie zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego.	C.W2	K_W31
EK_03	Zna i rozumie współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów.	C.W3	K_W32
EK_04	Zna i rozumie zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne.	C.W4	K_W33
EK_05	Zna i rozumie konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela.	C.W5	K_W34
EK_06	Zna i rozumie sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną.	C.W6	K_W35

EK_07	Potrafi zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego.	C.U1	K_U24
EK_08	Potrafi zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej.	C.U2	K_U25
EK_09	Potrafi dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów.	C.U3	K_U26
EK_10	Potrafi wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę.	C.U4	K_U27
EK_11	Potrafi zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym.	C.U5	K_U28
EK_12	Potrafi dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej.	C.U6	K_U29
EK_13	Jest gotów do twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów.	C.K1	K_K14

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne 1. Dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiczna: geneza dydaktyki ogólnej jako nauki; przedmiot badań, zadania i funkcje dydaktyki. Współczesne systemy dydaktyczne: dydaktyka Jana Komeńskiego; dydaktyka herbartowska jako teoretyczna podstawa szkoły tradycyjnej, dydaktyka deweyowska jako podstawa szkoły progresywistycznej. 2. Proces nauczania i uczenia się: filozoficzne, psychologiczne i neurobiologiczne podstawy procesu nauczania – uczenia się; pojęcie procesu nauczania – uczenia się. 3. Cele kształcenia: pojęcie celu kształcenia, źródła celów kształcenia; funkcje i istota celów kształcenia; klasyfikacja celów kształcenia: cele główne, etapowe i szczegółowe; związek wartości z celami kształcenia; system edukacji w Polsce (podstawa programowa) 4. Treści kształcenia: istota treści kształcenia; teorie i kryteria doboru treści kształcenia; kanon wykształcenia ogólnego; plany i programy nauczania jako podstawowe dokumenty regulujące pracę szkół różnych typów: przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa (podstawa programowa). 5. Zasady kształcenia: Istota i wybrane klasyfikacje zasad; zasady w ujęciu konstruktywistycznym. Metody kształcenia: pojęcie i wybrane typologie metod kształcenia; kryteria doboru metod kształcenia. 6. Podręczniki i środki dydaktyczne: pojęcie i funkcje podręczników szkolnych. Edukacja medialna: edukacja medialna w nauczaniu przedmiotowym; kompetencje medialne jako umiejętności kluczowe. 7. Kontrola i ocena osiągnięć szkolnych uczniów: pojęcie i istota oceny; cechy oceny szkolnej; ocena wewnętrzna i zewnętrzna osiągnięć uczniów. Nauczyciel– nowe spojrzenie na rolę nauczyciela-wychowawcy: wzór osobowy pedagoga wychowawcy-opiekuna.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Treści merytoryczne 1. Dydaktyka ogólna jako subdyscyplina pedagogiczna: podstawowe pojęcia dydaktyki i ich wzajemne relacje. Systemy dydaktyczne: kształcenie wielostronne jako podstawa dydaktyki współczesnej.
--

2.	Proces nauczania – uczenia się: realizacja nauczania – uczenia się w szkole; nauczanie – uczenie się wielostronne.
3.	Cele kształcenia: taksonomia celów kształcenia; operacjonalizacja celów kształcenia; podstawa programowa (analiza). Treści kształcenia: konstruowanie planów i programów nauczania na bazie podstawy programowej.
4.	Zasady kształcenia: charakterystyka wybranych zasad kształcenia; zasada kształcenia umiejętności uczenia się i ustawiczości kształcenia. Metody kształcenia: metody samodzielnego dochodzenia do wiedzy; metody waloryzacyjne (eksponujące wartości); metody praktyczne (microteaching).
5.	Formy organizacyjne kształcenia: podstawowe formy organizacyjne kształcenia; lekcja jako podstawowa forma kształcenia; struktura lekcji; typy lekcji i ich charakterystyka. Podręczniki i środki dydaktyczne: rodzaje podręczników i środków dydaktycznych; przykłady ich wykorzystania. Edukacja medialna: nauczanie i uczenie się z użyciem komputera i Internetu; nowe media w pracy szkolnej.
6.	Planowanie i organizacja pracy dydaktycznej: pojęcie planowania i organizacji; rodzaje planów nauczycielskich; zasady przygotowania się nauczyciela do zajęć; kontrola i ocena stopnia wykonania planów dydaktycznych. Nauczyciel – nowe spojrzenie na rolę nauczyciela-wychowawcy: typy wiedzy i kompetencji nauczyciela; rozwój zawodowy nauczyciela
7.	Niepowodzenia szkolne. Trudności w uczeniu się uczniów: przyczyny niepowodzeń szkolnych; zestawienie zaburzeń rozwojowych będących przyczyną trudności w uczeniu się i niepowodzeń szkolnych; specjalne potrzeby edukacyjne; uczeń zdolny i jego cechy.

3.4 Metody dydaktyczne

A. Wykład: wykład z prezentacją multimedialną, projekcje filmów

B. Ćwiczenia audytoryjne: dyskusja, microteaching, mapa pojęć, praca w grupach

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_ 01	kolokwium, egzamin	ćwiczenia, wykład
EK_ 02	kolokwium, egzamin	ćwiczenia, wykład
EK_ 03	kolokwium, egzamin	ćwiczenia, wykład
EK_ 04	kolokwium, egzamin	ćwiczenia, wykład
EK_ 05	kolokwium, egzamin	ćwiczenia, wykład
EK_ 06	kolokwium, egzamin	ćwiczenia, wykład
EK_ 07	kolokwium, egzamin	ćwiczenia, wykład
EK_ 08	projekt	ćwiczenia
EK_ 09	projekt	ćwiczenia
EK_ 10	projekt	ćwiczenia
EK_ 11	projekt	ćwiczenia
EK_ 12	projekt	ćwiczenia
EK_ 13	obserwacja w trakcie zajęć	ćwiczenia, wykład

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

A. Egzamin obejmuje zagadnienia prezentowane na wykładach, tematykę ćwiczeń oraz literaturę zleconą do samodzielnego opracowania; część pisemną (test elektroniczny) i część ustną (3 pytania). Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń.

Ocena z egzaminu:

ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)

ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)

ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)

ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)

ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)

ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

B. Ćwiczenia audytoryjne – ocena końcowa z ćwiczeń ustalana jest na podstawie częściowych punktów zdobytych przez studenta w ramach zajęć w następujących obszarach: aktywność na zajęciach, zadanie do wyboru, kolokwium:

- aktywny udział w zajęciach – max 5 punktów;
- zadanie do wyboru: prezentacja na ćwiczeniach metody aktywizującej (*microteaching*) lub innego projektu, wykonanie prezentacji multimedialnej i in. – max 10 punktów;
- kolokwium zaliczeniowe – max 35 punktów (zaliczenie od 18 punktów).

Przeliczenie punktów na ocenę z ćwiczeń:

0 – 25 punktów = ocena 2,0

26 – 30 punktów = ocena 3,0

31 – 35 punktów = ocena 3,5

36 – 40 punktów = ocena 4,0

41 – 45 punktów = ocena 4,5

46 – 50 punktów = ocena 5,0

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego:	
- udział w konsultacjach	1
- udział w egzaminie	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta:	
- przygotowanie do kolokwium	7
- przygotowanie projektu	3
- przygotowanie do egzaminu	7
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Bereźnicki, F. (2011). *Podstawy kształcenia ogólnego*. Kraków: O.W. Impuls.

Bereźnicki, F. (2015). *Dydaktyka szkolna dla kandydatów na nauczycieli*. Kraków: Impuls.

Hattie, J. (2015). *Widoczne uczenie się dla nauczycieli. Jak maksymalizować siłę oddziaływania na uczenie się*. Warszawa: Centrum Edukacji Obywatelskiej.

Lib, W., Walat, W. (2021). *Teoretyczne podstawy kształcenia ogólnego. Podręcznik akademicki dla studentów i przyszłych nauczycieli*. Rzeszów: Wyd. UR.

Literatura uzupełniająca:

Pólturzycki, J. (2014). *Niepokój o dydaktykę*. Warszawa-Radom: ITE.

Spitzer, M. (2012). *Jak uczy się mózg*. Warszawa: PWN.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej